

Sygn. akt VI Ka 353/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Klara Łukaszewska (spr.)

Sędziowie SO Tomasz Skowron SO Andrzej Tekieli

Protokolant Jolanta Kopeć

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze Macieja Prabuckiego

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2014r.

sprawy **A. K.**

oskarżonego z art. 284 § 2 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze VIII Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Kamiennej Górze

z dnia 23 kwietnia 2014 r. sygn. akt VIII K 318/13

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonego A. K. w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego od popełnienia przypisanego mu czynu,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. C. R. kwotę 516,60 zł w tym 96,60 zł podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej obrony oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

III. stwierdza, że koszty sądowe w sprawie ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 353/14

UZASADNIENIE

A. K. został oskarżony o to, że:

w dniu 30.04.2011 roku w J., woj. (...), przywłaszczył powierzony do naprawy samochód marki M. (...) o nr VIN (...) o nr rej. (...) o wartości 17000 zł czym działał na szkodę właściciela W. P.,

to jest o czyn z art. 284 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział VIII Karny – Zamiejscowy w Kamiennej Górze wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2014r. w sprawie VIII K 318/13:

1. A. K. uznał za winnego tego, że w okresie od dnia 30 kwietnia 2011 r. do dnia 9 maja 2012 r., na terenie M., L., C. i L., woj. (...), doprowadził do uszkodzenia mienia w postaci samochodu marki M. (...) o nr VIN (...) o nr rej. (...) o wartości 16 500 zł, w ten sposób, że wiedząc o tym, iż nie jest

w stanie dokonać remontu tego samochodu w zakresie ustalonym z jego właścicielem – przyjął samochód celem wykonania prac remontowych,

a następnie dokonał demontażu elementów jego karoserii i wyposażenia, po czym pozostawiał auto niezabezpieczone, w takich warunkach, że uległo ono uszkodzeniu, zaś wartość auta obniżyła się do kwoty 2 600 zł, czy spowodował powstanie szkody wyrażającej się kwotą 13 900 zł, działając tym na szkodę właściciela W. P., to jest za winnego popełnienia występku z art. 288 § 1 k.k., i za to, na podstawie art. 288 § 1 k.k., wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec A. K. kary pozbawienia wolności zawiesił warunkowo na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata;

3. na podstawie art. 72 § 2 k.k. zobowiązał A. K. do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości, poprzez zapłacenie, na rzecz W. P., kwoty 13 900,00 (trzydzieści tysięcy dziewięćset, 00/100) zł, w terminie 1 (jednego) roku od daty uprawomocnienia się wyroku;

4. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz C. R. kwotę 797,04 zł;

5. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zwolnił A. K. od ponoszenia kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa, i nie wymierza mu opłaty.

Od powyższego wyroku wniosła apelację obrońca oskarżonego.

Zarzuciła wyrokowi:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na przypisaniu oskarżonemu umyślności popełnienia czynu zabronionego, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż w żadnym wypadku nie można oskarżonemu przypisać umyślności działania ale również winy, a jedynie nieumyślne zniszczenie mienia wynikające z niedbalstwa polegającego na pozostawieniu pojazdu należącego do pokrzywdzonego bez zapewnienia mu odpowiednich warunków>

Stawiając powyższe zarzuty obrońca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i odmienne orzeczenie co do istoty sprawy przez uniewinnienie oskarżonego A. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu, e w e n t u a l n i e

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto obrońca wniosła o zasądzenie kosztów nieopłaconej obrony oskarżonego z urzędu za II instancję wg norm przepisanych.

Z ostrożności procesowej obrońca zarzuciła wyrokowi Sądu Rejonowego rażąca niewspółmierność zastosowanego środka karnego wyrażającą się w zobowiązaniu oskarżonego do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego W. P. kwoty 13.900 zł w z byt krótkim okresie czasu tj. w terminie 1 miesiąca od daty prawomocności wyroku.

W związku z powyższym zarzutem obrońca oskarżonego wniosła o zmianę wyroku w części dotyczącej obowiązku naprawienia szkody poprzez zobowiązanie oskarżonego do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody w całości poprzez zapłacenie na rzecz pokrzywdzonego kwoty 13.900 zł w terminie 3 miesięcy od daty prawomocności wyroku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego A. K. okazała się być skuteczna. Jej wniesienie doprowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu czynu, choć nie z powodów wskazanych w apelacji.

Już na wstępie podnieść trzeba, iż orzeczenie, jakie zapadło przed Sądem pierwszej instancji zostało wydane z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego.

W pierwszym rzędzie przypomnieć li tylko należy, iż rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy w postępowaniu prowadzonym pod sygnaturą akt VIII K 318/13 nastąpiło – wobec apelacji wywiedzionej przez oskarżonego A. K. – na skutek uprzedniego uchylenia wyroku tegoż Sądu zapadłego w dniu 31 stycznia 2013 roku (sygn. akt VIII K 32/13) przez Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (sygn. akt VI Ka 152/13). Taki stan rzeczy wymagał, aby Sąd I instancji, ponownie rozpoznając sprawę, przy ustaleniach dotyczących zarówno stanu faktycznego, kwalifikacji prawnej czynu, jak i wymiaru ewentualnych kar (środków karnych) miał na uwadze wynikający z art. 443 k.p.k. zakaz „reformationis in peius”, który oznacza niemożność wydania orzeczenia surowszego od orzeczenia uchylonego w sytuacji, gdy uchylony wyrok zaskarżony został jedynie na korzyść oskarżonego. Orzeczenie surowsze zaś w rozumieniu art. 443 k.p.k., to takie orzeczenie, które w konkretnej sytuacji zwiększa zakres dolegliwości dla oskarżonego w porównaniu z orzeczeniem uchylonym – w ramach tej oceny uwzględnieniu podlega nie tylko kara lub zastosowany środek karny, ale również ustalenia faktyczne, kwalifikacja prawna czynu, a także wszystkie możliwe następstwa tych rozstrzygnięć dla sytuacji prawnej oskarżonego (vide: S. Zabłocki - Postępowanie odwoławcze w kodeksie postępowania karnego po nowelizacji. Komentarz praktyczny wyd. II Warszawa 2003 str. 305-307 a także wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r. w sprawie V KKN 137/99 - OSNKW z. 3-4000 poz. 31, S. Waltoś Proces karny. Zarys systemu, Warszawa 2002 s. 525, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 20 kwietnia 2004 r. w sprawie II Aka 78/04 - Prokuratura i Prawo 20058).

W realiach niniejszej sprawy „już na pierwszy rzut oka” widoczne jest, iż gwarancyjny charakter przepisu art. 443 k.p.k. doznał uszczerbku, a to z tego powodu, iż Sąd Rejonowy orzekł karę surowszą, aniżeli kara wymierzona przy pierwszym rozpoznaniu sprawy. Co więcej, zdaniem Sądu Okręgowego, o naruszeniu wskazanego zakazu procesowego świadczą ustalenia faktyczne, jakich dokonał Sąd meriti w sprawie VIII K 318/13, jak również dokonana ich ocena prawna, która skutkowałą przypisaniem oskarżonemu czynu stypizowanego w art. 288 § 1 k.k., a więc innego przestępstwa niż zarzucone aktem oskarżenia i przypisane wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 31 stycznia 2013 roku (tj. występku z art. 284 § 2 k.k.). Abstrahując od tego, iż zarówno ustalenia faktyczne (in concreto czasookres czynu), jak i dokonanie zmiany kwalifikacji prawnej czynu nastąpiły, w ocenie Sądu Okręgowego na niekorzyść oskarżonego (pomimo zaskarżenia wyroku wyłącznie na jego korzyść), a więc z naruszeniem zakazu „reformationis in peius”, zważyć trzeba, iż Sąd pierwszej instancji przypisując oskarżonemu A. K. czyn opisany w skarżonym orzeczeniu, a zakwalifikowany z art. 288 § 1 k.k., wyszedł poza granice oskarżenia wyznaczone aktem oskarżenia – doszło zatem do obrazu również art. 399 § 1 k.p.k.

Przypomnieć trzeba, iż akt oskarżenia, jako skarga zasadnicza, nie tylko inicjuje postępowanie sądowe, ale także określa jego ramy, co ściśle łączy się z problematyką tożsamości czynu zarzucanego i przypisanego sprawcy. Ram tych nie wyznacza oczywiście przyjęty w akcie oskarżenia opis czynu zarzucanego oskarżonemu, ani też wskazana tam kwalifikacja prawna. Granice oskarżenia wyznacza bowiem „zdarzenie historyczne”, na którym zasadza się oskarżenie. Istotna jest zatem tożsamość czynu. Za elementy wyznaczające natomiast ową tożsamość „zdarzenia historycznego” należy zaś przyjąć: identyczność przedmiotu zamachu, identyczność kręgu podmiotów oskarżonych o udział w zdarzeniu, tożsamość miejsca i czasu zdarzenia, jak też zachowanie, choćby części wspólnych, znamion w opisie czynu zarzucanego i przypisanego, które winny się ze sobą pokrywać, mając jakiś obszar wspólny. O jedności czynu, jako jednego impulsu woli, świadczy nadto jedność zamiaru (lub planu) sprawcy (sprawców) przestępstwa – nawet pomimo identyczności miejsca i czasu czynu zarzucanego i przypisanego oskarżonemu, wobec całkowicie odmiennej formy jego działania i całkowicie różnego jego nastawienia psychicznego w opisie czynu, brak jest podstaw do stwierdzenia, iż została zachowana tożsamość czynu zarzucanego z czynem przypisanym w wyroku. Warto również wspomnieć, iż zmiana kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego jest możliwa tylko w takim układzie procesowym, w którym ustalenia faktyczne nie ulegają tak istotnym przeobrażeniom, iż prowadzą one wprost do odmiennego obrazu zdarzenia, dając w konsekwencji inny zupełnie czyn.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, zauważyć należy, że w akcie oskarżenia, prokurator określił granice oskarżenia poprzez zarzucenie oskarżonemu A. K. zachowania mającego postać działania, polegającego na przywłaszczeniu w dniu 30 kwietnia 2011 roku powierzonej mu rzeczy ruchomej, tj. samochodu marki M. (...) o nr rej. (...) stanowiącego własność W. P.. Należy jedynie przypomnieć w tym miejscu, że niezbędnym

elementem przywłaszczenia jest zamiar sprawcy definitywnego pozbawienia właściciela, mienia (rzeczy), znajdującej się w posiadaniu sprawcy (przestępstwo kierunkowe). Zatem o bycie przestępstwa przywłaszczenia, decyduje nie tylko, samo jej zatrzymanie, a nawet używanie, wbrew woli właściciela, ale cel ostateczny – definitywne włączenie mienia (rzeczy) do majątku sprawcy, chęć powiększenia swojego majątku kosztem pokrzywdzonego (działanie umyślne w zamiarze bezpośrednim). Tymczasem Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku przypisał oskarżonemu A. K. przestępstwo, polegające na doprowadzeniu do uszkodzenia mienia w postaci samochodu marki M. (...) o nr rej. (...) stanowiącego własność W. P. przyjmując, z punktu widzenia strony podmiotowej, postać winy umyślnej oskarżonego z zamiarem ewentualnym. Innymi słowy, sposób popełnienia przestępstwa (zachowanie się sprawcy) zostało odmiennie określone w obu przestępstwach – w art. 284 k.k. dyspozycja przepisu zawiera znamię czasownikowe „przywłaszcza” zaś w przepisie art. 288 k.k. występuje łącznie kilka odmiennych od wskazanego w art. 284 k.k. znamion: „niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku”.

Kolejne kryterium, na które należało zwrócić uwagę, istotne dla oceny tożsamości czynów, to kryterium czasu popełnienia porównywanych zdarzeń, które w realiach niniejszej sprawy także nie zostało spełnione. Stosownie do art. 6 § 1 k.k. czyn zabroniony uważa się za popełniony w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany – gdy skutek jest znamieniem czynu, a więc np. przy przestępstwach materialnych w tym z art. 288 § 1 k.k., czas nastąpienia skutku może być inny niż czas działania. Na gruncie rozpoznawanej sprawy, Sąd Rejonowy przy pierwszym rozpoznaniu sprawy ustalił, iż A. K. dopuścił się zarzucanego mu czynu w dniu 30 kwietnia 2011 roku, rozpoznając zaś ponownie sprawę po uchyleniu skarżonego wyroku, ustalił, iż oskarżony popełnił przestępstwo w czasookresie od dnia 30 kwietnia 2011 roku do dnia 9 maja 2012 roku (nie sposób nie zauważyć niekorzystnego dla oskarżonego ustalenia, art. 443 § 1 k.p.k.)

Porównanie zaprezentowanych wyżej okoliczności, w tym odmiennych form aktywności sprawcy, różnego czasu popełnionych przestępstw, odmiennego nastawienia psychicznego sprawcy, dowodzi, że nie została zachowana tożsamość czynu (zdarzenia faktyczno-historycznego) zarzucanego A. K. w akcie oskarżenia z art. 284 § 2 k.p.k. i przypisanego mu w zaskarżonym wyroku (wydanym, co raz jeszcze trzeba powtórzyć, na skutek uchylenia wyroku z dnia 31 stycznia 2013 roku z powodu apelacji wniesionej wyłącznie na korzyść oskarżonego, co ograniczało Sąd w czynionych przezeń ustaleniach faktycznych) z art. 288 § 1 k.k. (również z punktu widzenia treści art. 443 § 1 k.p.k. takowe było niedopuszczalne, jako niekorzystne dla oskarżonego).

W tym stanie rzeczy, skoro A. K. skazany został za czyn nieobjęty skargą uprawnionego oskarżyciela, takowe zaś nastąpiło z naruszeniem zakazu „reformationis in peius”, jak i z wykroczeniem poza ramy zdarzenia historycznego określone przez oskarżyciela publicznego, koniecznym stało się dokonanie zmiany zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie A. K. od przypisanego mu czynu.

Wobec ustanowienia dla oskarżonego A. K. obrońcy z urzędu Sąd Okręgowy na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. C. R. wynagrodzenie tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym w kwocie 516,60 złotych. Wysokość zasądzonej kwoty Sąd ustalił na podstawie § 14 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Powołane przepisy określają stawkę minimalną za obronę przed sądem okręgowym jako drugą instancją, która wynosi 420 zł; kwotę tę uzupełniono o 96,60 zł tytułem 23% stawki podatku od towarów i usług, którym obciążone są usługi adwokata.

Orzeczenie o kosztach sądowych za II instancję znajduje swe oparcie w art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k.